

דף תרגול: משפט מבוים – הצרכן שרוצה בזול נגד כדור הארץ

מהדורה למורה עולים חדשים

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את שני הצדדים בדיון על צריכה וסביבה
- לתרגל ניסוח טיעונים ומענה לטיעון נגדי
- לחשוב על פתרון של פשרה בין צרכים שונים

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנה בסיסית

1. ב – כדור הארץ
2. ב – שלכל אחד מגיע לקנות במחיר שמתאים לכיס
3. א – דקה וחצי
4. ב – השופט/ת
5. ב – להקשיב, לרשום טיעונים ולהצביע

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – אין צד רע – יש שני ערכים חשובים שמתנגשים
2. נכון – המושבעים יכולים לבחור באפשרות של פשרה
3. לא נכון – כל עד מדבר כדקה אחת
4. נכון – זה מופיע בתיאור תפקידו
5. נכון – כך נכתב מפורשות בעמוד

חלק ג' – השלמת משפטים

1. שכר
2. שנים
3. חיים
4. אנרגיה
5. רפלקציה

חלק ד' – התאמת עדים לטיעון

1 – ב (מספר/ת על עבודה מהירה ושכר נמוך)
2 – א (מספר/ת על אלפי חבילות ביום אחד)
3 – ד (מסביר/ה למה מחיר נמוך חשוב למשפחה)
4 – ה (מספר/ת על התחרות עם אתרי ענק)
5 – ג (מסביר/ה על פסולת ופליטות)

חלק ה' – סדר מהלך המשפט

1. הכנה בקבוצות עם כרטיסי טיעונים וראיות
2. נאומי פתיחה של שני הצדדים
3. עדויות וחקירת עדים
4. נאומי סיכום של כל צד
5. הצבעת המושבעים על פסק הדין
6. יציאה מהתפקיד ורפלקציה

חלק ו' – כתיבה ופתרון

1. תלמיד יכתוב טיעון סביר מכל צד, למשל מחיר נוגע למשפחה מול פגיעה בסביבה
2. תשובות כמו קניית פחות אבל איכותי, שימוש בשוק החלפות, קנייה מתוכננת מראש
3. שאלה הקשורה לתחרות מול אתרים גדולים או למחירים

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התביעה מדגישה פגיעה בסביבה, ההגנה מדגישה צרכים כלכליים אמיתיים
- כל תשובה אישית המראה הקשבה לצד השני מתקבלת
- תשובה שמשלבת שיקול כלכלי ושיקול סביבתי, כמו קנייה מתוכננת

טיפים להפעלה:

- אפשר לחלק את התפקידים מראש ולתת זמן הכנה אמיתי בקבוצות קטנות
- חשוב להדגיש בסיום שאין צד 'נכון' - המטרה היא הקשבה ונימוק
- אפשר להשתמש בכרטיסי הראיות הדמיוניים כבסיס לדיון בכיתה גם בלי לשחק את כל המשפט

דף תרגול: משפט מבוים – הצרכן שרוצה בזול נגד כדור הארץ

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה יש תרגילים על משפט מבוים. יש שני צדדים: צד אחד אומר שטוב לקנות בזול, וצד שני אומר שצריך לשמור על כדור הארץ. נתרגל את הטיעונים והתפקידים.

📖 מילון קטן:

תביעה	הצד שטוען שיש בעיה וצריך לתקן אותה
הגנה	הצד שמסביר ומצדיק את ההתנהגות
עד/ה	מישהו שמספר סיפור כדי לתמוך בטיעון
חבר מושבעים	קבוצה שמקשיבה ומחליטה מי צודק
ראיה	מידע או סיפור שתומך בטיעון
פשרה	פתרון שמשלב בין שני הצדדים
פליטות	גזים וזיהום שנוצרים מייצור והובלה
צריכת יתר	קנייה של הרבה יותר ממה שבאמת צריך

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי תובע במשפט?

א) הצרכן/ית שרוצה בזול ב) כדור הארץ ג) השופט/ת ד) חבר המושבעים

2. מה אומר הצד של הצרכן?

א) שצריך להפסיק לקנות לגמרי ב) שלכל אחד מגיע לקנות במחיר שמתאים לכיס

ג) שאין בעיה סביבתית בכלל ד) שצריך לסגור את כל החנויות

3. כמה זמן יש לנאום הפתיחה?

א) דקה וחצי ב) חמש דקות ג) עשר דקות ד) חצי דקה

4. מי אחראי על הסדר במשפט?

א) העד השליח ב) השופט/ת ג) בעל החנות ד) חבר המושבעים

5. מה עושים המושבעים?

א) לדבר במקום העדים ב) להקשיב, לרשום טיעונים ולהצביע ג) לכתוב את כרטיסי הראיות

ד) לשחק את תפקיד השופט

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	במשפט המבוים יש צד 'רע' וצד 'טוב'.	☐	☐
2	אפשר להצביע גם על 'פשרה' בסוף המשפט.	☐	☐
3	כל עד מדבר כשתי דקות בזמן שלב העדויות.	☐	☐
4	עד השליח מספר על אלפי חבילות ביום אחד.	☐	☐
5	אין תשובה 'נכונה' בפסק הדין – חשוב הנימוק.	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. העד/ה שעובד/ת במפעל בגדים מספר/ת על עבודה מהירה ו _____ נמוך.

2. ראיה ב׳ משווה חולצה שנלבשה 4 פעמים מול חולצה שנלבשה 3 _____ .

3. בשוק ההחלפות השכונתי קיבלו 60 פריטים _____ שניים.

4. לפי טיעוני התביעה, גם מוצר זול דורש חומרי גלם, מים ו _____ .

5. שלב ה _____ מתקיים בסוף המשפט, אחרי שמורידים את התפקידים.

4 חלק ד' – התאמת עדים לטיעון

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. עובד/ת במפעל בגדים	___	**א.** מספר/ת על אלפי חבילות ביום אחד
2. שליח/ה	___	**ב.** מספר/ת על עבודה מהירה ושכר נמוך
3. הורה בתקציב צפוף	___	**ג.** מסביר/ה על פסולת ופליטות
4. בעל/ת חנות קטנה	___	**ד.** מסביר/ה למה מחיר נמוך חשוב למשפחה
5. מומחה/ית לסביבה	___	**ה.** מספר/ת על התחרות עם אתרי ענק

5 חלק ה' – סדר מהלך המשפט

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	עדויות וחקירת עדים
☐	נאומי סיכום של כל צד
☐	הכנה בקבוצות עם כרטיסי טיעונים וראיות
☐	הצבעת המושבעים על פסק הדין
☐	יציאה מהתפקיד ורפלקציה

☐	נאומי פתיחה של שני הצדדים

6 חלק ו' – כתיבה ופתרון

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו טיעון חזק אחד מצד ההגנה (הצרכן) וטיעון חזק אחד מצד התביעה (כדור הארץ).

2. הציעו פשרה שתתאים גם למשפחה בתקציב צפוף וגם לשמירה על כדור הארץ.

3. אילו שאלה הייתם שואלים את העד שהוא בעל חנות קטנה בשכונה?

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין טענות התביעה לטענות ההגנה?

איזה טיעון של הצד השני גרם לכם לחשוב מחדש?

מה פשרה אחת שיכולה להתאים לשני הצדדים?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀